

DENİZCİLİK TERİMLERİ

ABAŞOAltveaşağı[AbaşoGabya yelkeni]
ABLİSerenvebumbacundalarındanaşağıiikitarafainenhalatlar
AORDABirtekneninindiğerineveyabiriskeleyeyanaşması
ABOSABosayıtutveyageçiciolarakdurur,bosayavurmak
ABRAMAKKontrolaltınaalmak,komutasıaltındatutmak,üstündengelmek
AÇIKTAEYLENMEKBirteknenininsahildenveyaiskeledenyalımındananaç ıktabeklemesi
ADMİRALTİDEMİRİÇiposukollarınadikvehareketlieskisistembirdemircinsi
AGANTAZincirveyahalatınkısabirzamansüresiiniheldetutulupbırakılmaması[Agantaiskota,agantaborina borinata]
AĞIZKUŞAĞIArmuzkaplamanınenüstüsrası[bindirmekaplamanında]
ALABANDABordanıniçikısmıveyadümenin35°yekadarbasılması
ALABURAAltüstolma,tekneninintersçevrilmesi
ALAMAKÜREKHepbirliktekürekçekkerçekmeyidurdurmak için verilen komut
ALAMATRAKaradeniz'de imaledilen balıkçıteknesi.
ALARGAAçıkta demektir.[Alargadabekle,alargadur]alargayaç ıkmak,[açığaç ıkmak]
ALAYSANCAĞIİşaretsancaklarıiledonatılmaya,alaysancaklarınıninçekilmesidenir.
ALBERABERHepbirliktekürekçekmek için verilen komuta
ALESTAHazırolmak,hazırolarakapikodabeklemek
Alestatramola[Tramolaetmeyehazırol]
ALTABAŞOBiryelkeninaltyakası,altveaşağıanlamındakullanılır.
AMORAYAKASIDörtköşebiryelkeninaltveöntarafındakiyaka [Karulayakası]
ANAGÜVERTEGemininveyatekneninüzlerindeyürünenenüstteki güvertesi
ANAOMURGAPostalarınbağlandığı,baştanıkıçakadaruzananağaç/demirkısım
ANELEHareketlidemirhalka
ANELEBAĞIAneleyeyapılanbirçeşitbağ
APAZLAMAKemereistikametindengelenrüzgar[Yelkenseyri]
APIKODemirinviraedilişindedenizdibindenkurtulupdimdikdurduğuvaziyet,veyadikkatliolarakbeklemek.
ARIYAYelkenin,sancağınveya çubuklarınıasağıyaindirilmesi [Ariyasancak,ariyakürek]
ARMASabitdonanım[Direkçarmıhları,istralyalar]
ARMUZGüvertevebordakaplamatahtalarınınınarasındakiçizgi[Armuztutmak,armuzkaplama]
ASKIMAPASIBirdemirkaldırmak için bedenine konmuş olan mapa
AŞIRTMAPRAÇERAYELKENKavançalıserenyelkeni
AŞOZKaplamahtaları için omurgave bodoslamalara açılan oyuklar.
AVARAGemi,botveyatekninin yanaşıkolduğuyerden ayrılması [Avaraetmek]
AYBOCUZincirin irgatçalı iştırılarak aşağı alınması, indirilmesi
AYIBACAĞIYelkenlerin farklı kontrolarda açılması [Pupaseyir]
AYNALIKKıç bodoslama üzerine konan vedümeniğneciğinin üzerine konduğu tahtalevha[Aynakıçlık tekneler]
AYNALIKTAHTASIBirteknede kiç taraftaki havuzda otururken arkaya dayanmak için konulmuş olan tahtalevha
BABA Halat volta etmek için ağaç veya metalden yapılmış silindirik biçimde güverte veya rıhtıma bağlanmış bir eleman
BABAFİNGO Yelkenli bir teknede eğer direk üç kısımdan ibaret ise; en üstteki parça.[İtalyanca: pappafico][Örnek: okul gemileri]
BADARNA ETMEK Bir halatın aşınmaması için üstünün halat veya koruyucu bir malzeme ile sarılması
BAKLA Zincirin bir halkası
BALON-USTURMAÇA Halattan, hasırdan veya sentetik malzemedan yapılmış, içi doldurulmuş veya şişirilmiş bir usturmaça çeşidi
BANDOLET
BANDRA Milliyeti gösteren sancak
BARBARİŞKA Tutulmakta olan bir halatın kaymaması için yapılan bir bağ çeşidi
BASTİNA Palangalarda kullanılan bir nevi dilli makara [Karnıyarık bastika]
BASTON Ana civadranın üzerinde ileriye doğru uzatılmış çubuk
BAŞ Bir teknenin ön ve ileri kısmı
BAŞ BODOSLAMA Omurganın baş tarafından teknenin başını meydana getirmek için yukarı istikamete doğru konulan ağaç parçası
BAŞ KASARA Genellikle gemilerdeki baş tarftaki yüksek kısım
BAŞ OMUZLUK Kemere ile baş bodoslama arasındaki yuvarlak kısım
BAŞ PARİMA Bir botun baş üzerindeki analeye bağlanmış kısa halatı

BAŞLI Baştarafın kıça nazaran daha batık olması
BAŞTANKARA ETMEK Tekneyi bir sahile beya kumsala baş taraftan oturtmak veya yanaştırmak
BAŞÜSTÜ Bir botun baştarafında oturabilecek ve ayakta durulabilecek platform
BERMUDA ARMA Uzun bir direk üzerine yelken açmak için düşünölmüş arma tipi
[Marconi arma] Bu tip armada yelken sereni yok ancak bumbası vardır.
BİNDİRME KAPLAMA Armuz kaplamanın birbir üzerine konularak yapıma şekli
[Bama tiriz]
BİTA Madeni babaların bir tanesine, halat ve zincirlerin volta edilmesi için kullanılan silindirik madeni eleman
BOCÜRUM Yelkenli teknelerde kıç bodoslama / kıç aynalık üzerinde bulunan direğe çekilen yelken
BORDA Su kesiminden yukarıda kalan kısım
BORDA FENERİ Sancakta yeşil, iskelede kırmızı olarak yakılan 112,5 açılı fener
BORDA İSKELESİ Bir tekneye girip çıkmak için inip kalkabilen ve içeriye alabura olabilen bir merdiven tipi [Pasarella]
BOSA/BOSA TUTMAK Bir halat veya zincirin bedeni üzerine bosa tutarak abramak
BOŞ ALAMAK Gevşek bir halatı germek için fazlasını çekmek
BOŞ VERMEK Halatı kaçırmak
BRANDA Eskiden yelken yapılan bir cins kumaş yada kumaştan yapılan ve gemicilerin hamak olarak kullandıkları yatak.
BUMBA Yan yelkenlerin alt yakalarını germek için kullanılan bir cins seren.Yük gemilerinde yük aktarmak için ucuna palanga takılan seren
BURGATA Halat ve zincir ebadını ölçmek için kullanılan bir ölçü
BÜKÜN Halatın veya bir yomanın sağa veya sola doğru kollarının bükölmesi
CAMADAN Camadan vurmak. Yelken alanının küçöltölmesi
CAMADAN BAĞI Bu küçöltmeyi yapmada kullanılan bir bağ çeşidi
CAMADAN KALÇEALARI Bu bağ yapmak için yelken üzerinde sıralanmış ve yelkenin her iki yüzünde bulunan bağcıklar.
CANKURTARAN SİMİDİ Denize düşenleri kurtarmak için çok hafif ve yüzer maddeden yapılmış, yuvarlak simit biçiminde ve bir salvoya bağlı aygıt.
CEVİZ Halatların ucuna tutabilmek için veya süs olarak yapılan bir cins düğüm şeklindeki işleme
CIVADRA Teknenin baş tarafında dışarıya doğru eğik olarak uzanan sabit seren, genellikle yelkenli teknelerde flokları açmak için kullanılır.
CUNDA Uç demektir. Direk cundası, seren cundası, bumba cundası.
Cunda yakası: yelkenin seren yakalarına gelen uçlarına denir.
ÇALIM Geminin baş ile kıç arasında inik meyil veya kıç tarafta su kesiminin altındaki dar kesim.
ÇAMÇAK Teknede biriken suyu toplamak için tahtadan yapılmış bir cins kepeç
ÇARMİK Direklerin her iki bordasına bağlanabilmesi için gerilmiş tel halatlar.
ÇENE Omurga ile bodoslamamın birleştiği köşe
ÇİMA Halat, elincesi veya yomaların uç kısmı
ÇİMARİVA Personelin tekne boyunca yanyana selamlama için dizilmesi
ÇİPO Özellikle admiralı demirinde bedenın üst kısmından anelesinin altında geçen kollara dik olarak bağlanmış hareketli veya sabit ağaç veya metal kollar.
ÇÖRDEK YAKASI Seren yakalarının geriye bakan kısımları, üç köşe yelkenlerdeki en üstteki pik yakası
ÇUBUK Ana direklerin üzerine konulan ekleme direkler
DABILBATIM Gemilerin karinası yırtıldığında teknenin su almaması için postaların iç tarafına ikinci bir kaplama konur ki, bu iki kaplama arasındaki double-bottom denir. Bu bölüm safra ve yakıt deposu olarak da kullanılır.
DENİZ DEMİRİ Denizde ve rüzgarda hareketsiz kalan teknenin dalgalar borda vermemesi için baştan veya kıçtan denize attıkları koni şeklindeki branda torba.
DESE ETMEK Halatın veya zincirin iyice gerilmesi
DİNGİ Bir çifte kürekle kullanılan patalya
DİREK FİSTANI Direğin güverteye girdiği veya etrafına çevrilen kuşak
DOBLİN Bir halatın iki çıması arasındaki sarkık kısım
DOBLİN ALMAK [Vermek, Tutmak] Bir halatın iki çımasının gemide kalmak üzere bordadaki veya sahildeki bir babaya iki, üç kez sarılması
DÖKÜNTÜ Deniz yüzeyine yakın kayalık kümeler
DÖŞEKLİ Altı düz olan tekne
DIRİSA ETMEK Yön değiştirmek, rüzgarın dirisa etmesi, bumbayı dirisa etmek
DÜMEN Gemiye istenilen yöne çevirmek için saç veya tahtadan yapılmış olup kıç tarafa monte edilen

yelpaze şeklindeki bir parça
DÜMEN BAŞLIĞI Yeke evini kuşatmak - kuvvetlendirmek için dümen şaftının etrafına geçirilen maden başlık [=dümen taşı]
DÜMEN BODOSLAMASI Kıç bodoslama
DÜMEN BOĞAZI Dümen yelpazesinden yukarıda kalan kısım
DÜMEN DOLABI Dümen yekesine bağlı mekanizmasını çevirebilmek için yapılmış olan aygıt.
DÜMEN DONANIMI Dümen yekesi ile dümen dolabı arasında kalan tel halat mekanizma, uskurlu şaft ve kolar ile bunların geçtikleri makaralı sistemin tümüne verilen isim
DÜMEN YELPAZESİ Dümenin esas ana parçası
DÜMEN ZAVİYESİ Dümen yelpaze sathının omurga ile yapmış olduğu açı
DÜMENÇİ PUSULASI Dümen dolabının hemen önüne konulmuş olan mıknatısı pusula
DÜMENTASI Yekenin dümene bağlandığı en üst kısım
EĞLENMEK Bir teknenin stop ederek veya çok ağır yol ile gideceği yere varması
EL DONANIMI Mekanik olan ırgat gibi aygıtların el ile çalışabilmesi için yapılmış olan donanım
EL DÜMENİ Kol gücü ile bir taraftan diğer tarafa basılan dümen
EL İNCESİ Bir tekneden diğerine veya sahile atılan ucunda kurşun bir ağırlığın ceviz ile kaplı olduğu ve sonuçta bir halatın bağlanarak gönderildiği, parekete savlosu gibi incecik bir halat
EL İSKANDİLİ Elektrikli iskandil olmayan teknelerde, derinlik ölçmek için çıkmasına 5 kg lık bir kurşun asılmış ve üzerine kulaç taksimatı yapılmış olan savlo
FAÇA ETMEK Seren yelkenlerin bir taraftan prasya olduğu halde kapatılması
FAÇUNA ETMEK Badaranın tel veya mürnel ile sıkı sıkıya bağlanmasıdır.
FALAKA İki matafora cundaları arasında bulunup can halatlarının bağlandığı tel halat.
FARŞ TAHTALARI Ağaç bir teknenin sintine üzerindeki aralıklı tahtaları
FİLİKA Savaş gemilerindeki kürekli veya yelkinli tekneler
FIRDÖNDÜ Zincirin gamba almaması için aralara konan bir eksene bağlı olarak dönen iki yarım bakladan oluşan kilit
FİRENGİ Güvertedeki suyun denize akıtılabilmesi için yalı kütükleri üzerinden bordaya açılan oluklu delikler
FLADOR Çarmıhların gerilmesi için kullanılan sistem
FLAMA Üç köşeli sancak
FLASA Halatı meydana getiren incecik ipler
FLOK Baş taraf çekilen üç köşe yelken
FORA ETMEK Bir yere bağlanmış olan halatın oradan çıkartılması[Sivil denizcilikte: MOLA]
FRİŞKA Bütün yelkenleri camadan vurmaksızın kullanılabilcek dercedeki sert rüzgar
FUNDO (FUNDA) Demirlemek için verilen komut
GABYA Ana direk ile babafingo çubuğu arasındaki çubuk veya yelken
GAGA Demirin iki ucundaki tırnakların en uç kısmı
GAMBA ALAMAK Halatın veya zincirin kendi etrafında dönmesi veya burulması
GENOVA Flok yerine çekilen çok daha büyük flok
GERDEL Gemi ve teknelerde kullanılan tahta kova
GİZ Kıç direktteki kısa seren
GOMİNA Mil uzunluğunun 1/10 = 185 meter
GÖNDER İnce düz ve uzunca olarak çekilmiş çubuklar. [Sancak gönderi, filika kanca gönderi, cıvadra gönderi]
GÖZ DEMİRİ Bir gemide kullanılan ana demirler
GRADİN YAKASI Bir yelkenin yan kenarları
GRANDİ DİREĞİ Birden fazla direkli gemilerdeki en yüksek direk
GULET Brig'ten küçük iki direkli hafif armalı pruvası kabasorta armalı, praçılıya benzer uskuna
GURCATA Bir direk üzerinde çanaklık kurmak için mauna kolları üzerine omurgaya aykırı olarak yerleştirilen kollar. Yelken teknelerinde direktten inen istreyaları açmak için kullanılan kollar.
GÜVERTE Gemilerde ve teknelerde baştan kıça kadar döşenmiş tahta veya madeni platform döşeme
GÜVERTE KAPLAMASI Güvertenin kaplanması için kullanılan malzeme
GÜVERTE HATTI Güvertenin bordadaki izdüşümü
HALAT Bitkisel sentetik veya çelikten yapılmış ve bükümlenerek çeşitli kollarla birbirlerine sarılmış, bükülmeye ve çekmeye uygun organ
HALAT BOSA Demir atıldıktan sonra demirin ağırlığını ırgat üzerinden almak için çimaları güvertedeki mapalarla bağlı diğer uçlarında ceviz bulunan kısa halatlar.

HAMLA Kürek çekilirken küreğin bir periyot içindeki mesafesi [Hamle]
HAMLACI Kürekli teknelerde serdümene en yakın kürekçi
HAVUZLUK Yelkenli veya kürekli bir teknede kıç tarafta topluca oturulacak yer.
HIRÇA MAPASI Zincirin zincirlikteki çımasının omurgaya bağlandığı kilit
HİSA ETMEK Bir şeyi yukarı kaldırmak. [Hisa sancak, hisa kürek]
IRGAT Demir almada, halatları dolayıp gemiyi yanaştırmada veya karaya çekmede kullanılan, hidrolik, elektrikli, istimli veya insan kuvvetiyle çalıştırılan yatay veya dikey mekanizma [Yatay ve manivela kuvvetiyle çalıştırılanlar = bocurgat]
ISKAÇA Direk ve civadraların alt başların alt başlarındaki topukların yerine oturması için açılmış olan yuva
ISKANCA Değiştirmek [nöbet, vardiya, kürek]
ISKARMOZ Kürekli teknelerde küreğin bağlanması veya oturması için ay veya çelik şeklindeki lumbar iskarmoz denilen aygıtlar
ISKOTA Yelkenlerin iskota yakalarını kullanmak, yelkeni rüzgar ile doldurmak için halat - palanga donanımı
ISKOTA YAKASI Kabasorta yelkenlerde altyakalar; randa, pik veya floklarda alt geri köşe
İÇ OMURGA Postaları [bir ahşap teknede] omurgaya daha sıkı bağlamak için baştan kıça kadar uzanan ikinci bir omurga
İĞNECİK Dümenin kıç bodoslamaya bağlanabilmesi için, erkek ve dişi olarak konmuş olan menteşe
İSKANDİL Denizin derinliğini ölçmek
İSKANDİL KURŞUNU İskandil salvolarının bağlandığı ağır kurşun - ağırlık
İSKANDİL SALVOSU İskandil kurşunlarının bağlandığı işaretli salvo
İSKARÇA Bir liman veya koy içindeki kalabalık tekne gurubu, karışık olarak demirlemiş olan tekneler topluluğu
İSKELE Teknenin sol yarısı veya gemiye girip çıkmak için kullanılan sürme veya inip kalkan merdiven
İSKELE TAVASI İskelelerin alt ve üstünde girip çıkmada ilk basılan platform
İSPAVLO Katrasız kendirden yapılmış iki kollu sicim [kırap]
İSTİNGA Yelkenleri toplamak için kullanılan selviçe [Hareketli donanım]
İSTİNGA ETMEK Yelkenleri toplamak
İSTRALYA Direk ve çubukların cundalarında baş ve kıça doğru inen sabit arma, veya teknelerin postalarını baştan kıça kadar birbirlerine bağlayan kuşak
İŞKAMPAYYA Harp gemilerinde personel taşımakta kullanılan motorlu büyük filika
KABASORTA ARMA Serenleri direklere dik ve kemere istikametinde olan dört köşe yelkenli arma
KALASTRA Kuntra güvertelerin üzerine alınan filikaların oturtuldukları ağaç veya metal kürsü
KALOMA Demir üzerinde bulunan teknelerin denizde bulunan zincir mesafesi. Boşluk ve rahatlık, tolerans, ölçülü
KALOMA ETMEK Zincir gerektiğinde daha fazla salmak, [Kaloma vermek]
KANA RAKAMLARI Gemilerin çektikleri su derinliğini göstermek için baş ve kıç dikmeler hizasına sancak ve iskele taraflara desimetre veya feet cinsinden çizilmiş rakamlar. [Romen ve italik]
KANDİLİSA Yelkenleri yukarı kaldırmak için kullanılan halat. Trinket ve maestra serenlerinin kandiliasası : İstrise
Gabya serenlerin kandiliasasına : MantiFlok ve randa yan yelkenlerin kandiliasasına: Çördek /Mandar denir.
KAPELE MUŞAMBA Pusla, dümen dolabı, kaporta, vinç gibi kısımların yağmur ve güneşten korunması için yelken brandasından yapılmış kılıfların geçirilmesi için verilen emir.
KAPLAMA Postaların üzerine boyuna kaplanan saç veya tahtalar.
KAPORTA Gemi veya tekne içindeki kapılara ve güverteden aşağı iniş ve çıkış merdivenlerinin üzerindeki kapalı yerlere denir.
KARANFİL Pruva ve grandi direğicundaları arasındaki tel halat
KARAVELE KAPLAMA İçi kutrani dışı armuz kaplama olan bir kaplama şekli.
KARİNA Bir teknenin su altında kalan ıslak kısmı (dış kısmı).
KARULA YAKASI Bir yan yelkenin direğe yakın alt yakası (köşesi).
KASA Halatların çımalarına açılmayacak şekilde yuvarlak şekilde yapılan ve dikişle emniyete alınan yuvarlak büyük halkalar.
KASARA Teknelerin baş orta ve kıç kısımlarında güverteden daha yüksek olan güvertelere veya kısımlara denir.
KASTANYOLA Demir zinciri akarken durdurabilmek için ırgat etrafına konan demir veya çelik şerit çember (bir çeşit fren balatası).
KAVANCA Herhangi bir şeyi bir taraftan diğer tarafa geçirmek veya

aşırmak ya da bir yerden diğer bir yere aktarmak.
KEMERE Güveretenin döşenebilmesi için posta uçlarını birleştiren enine (omurgaya dik) konan kısımlardır. (yarım oalnına ÖKSÜZ KEMERE denir).
KERTE Bir dairenin 32'de biridir. (11 derece 15 dakika).
KERTERİZ Herhangi bir maddenin bir tekneden olan yönünü mıknatisi veya cayro pusla ile tayin etmek veya ölçmek.
KERYE İki halı birleştirmek için veya halatın çimasına geçici kasa yapmak için [sadece madeni halatta]kullanılan civatalı mengene
KIBLE Güney
KIÇ Teknenin geri tarafı
KIÇ BODOSLAMA Omurgadan kıç taraf kaldırılan dik kısım [Ağaç veya maden]
KIÇ GÖNDERİ Kıç tarafta sancak çekilmesi için dikilmiş olan gönder.
KİLİT 12,5/15 kulaç zincir uzunluğu veya iki kilit zinciri birbirine bağlayan bir tarafı değirmi diğer tarafı harbili bir cins zincir baklası.
KİNİSTİN VALFI Gerektiğinde bir tekneye denizden su almak için su kesiminden aşağıya konmuş ve gerektiğinde uzaktan açılıp kapatılabilecek valf.
KOÇ BOYNUZU Baş ve kıç omuzluklar ile mataboraların üzerinde bulunan ve halat volta etmek için kullanılan boynuz şeklinde iki kulaklı madenler.
KOL Flasaların bir tarafa bükülmeisi sonucu halatta elde edilen elemanlar. Flasa gibi bütün halat boyundadırlar.
KOLTUK Bir teknenin aborda olduğu yere sıkılması için baş ve kıç omuzluklardan verdiği halat.
KONTRA MİZANA DİREĞİ Mizana direğinin gerisindeki direk
KONTRA OMURGA Ana omurganın aşınmaması için altına konan şerit halindeki parça.
KONTRA TAVLON GÜVERTE Eski harp gemilerine ait bir güverte katı
KONTRATA MİZANA DİREĞİ Kontra mizanadan sonraki kıç direk
KÖRKAPAK Lumbuzları içerden kapayan demir kapak
KUNTRA İskota yakasına bağlanan iki inceden birisi iskota olarak kullanıldığında diğeri kuntra olur.
Kontra kontr kelimesinden gelme olup, karşı-zıt-yedek anlamında kullanılır.Kuntra omurga, bodoslama-grandi-güverte gibi Kuntra flok-kuntra mizana ve benzeri.
KURT AĞAZI İçinde halat geçmesi için güverte üzerinde baş ve kıç omuzluklarına monte edilen demir yastıklar.
KUTRANİ KAPLAMA Ahşap diagonal (çapraz) kaplama
KÜPEŞTE Güverte üstündeki borda kaplaması.
KÜREK LUMBARİ Askeri filikalarda iskarmoz yerine küreklerin oturtuldukları oyuk yerler (küpeştede takazlık tahtasında).
LAÇKA Boşver, boşalt, boşalmış gevşemiş anlamında.
LALE HALATI Dümenlerin denizli havalarda düşüp kaybolmaması için dümen yelpazesinden geçip teknenin kıçına bağlanan bir ince savlo.
LARMO Flokların açıldığı ıstralya. (Bazen flok larmosu da denilir).
LAVA ETMEK Boş al ve ger anlamında bir emir. (Boşunu al)
LAVRA DELİĞİ Bir teknenin içindeki suyu askıya alıp boşaltmak için açılmış delik. (Genellikle kıç tarafta havuzluğun altındaki kruzlu yerde).
LİF Nebati halatın yapıldığı malzemenin en ince parçası
LİGA CAMADAN Yelkeni küçült, camadana vur demektir.
LİMBO Bir şeyin bir taraftan diğer tarfa aktarılması. (Marmara etmek sadece sıvı içindir.)
LİVAR Balıkçı teknesinde balıkların taze kalması için alt tarafı denizle ilgili tahta havuz.
LOÇA Demir zincirinin akması için açılmış deliklere geçirilmiş madeni oluk.
LOKMA Zincirin baklalarının ortasına takviye için konmuş parça.
LUMBARA AĞIZI Gemilere girip çıkılan bordada açılan dört köşe kapak.
LUMBUZ Gemideki pencerelere verilen isim.
MANİKA Bir teknenin alt kısımlarına güverteden aşağıya doğru havalandırma için konulan geniş boru.
MAPA Sabit halka.
MARTİN DEMİRİ Çipo ve kolları aynı düzeyde ve kolları da beden etrafında dönebilen bir sistemdeki demirdir.
MASTALYA Tahta leğen.
MASTORİ POSTASI Bir teknedeki en geniş posta.
MATAFORA Teknelerde veya sahilde filika veya botların asılabilmesi için uçlarında palanga bulunan aygıt.
MATAFYON Yelken ve tentelerin delik açıldığında yırtılmaması için delik etrafının takviye edildiği

aleminyum veya halat yassı halka.
MAYNA ETMEK Aşağı indirmek (ağır ağır).
MEME Demir kollarının demir bedenine birleştiği noktanın alt kısmı.
MEZESTRE Yarıya kadar indirmek.
MİL [Deniz mili] Denizdeki uzunluk ölçüsü. (6080 feet = 1852 mt)
MİZANA DİREĞİ 3 direkli bir yelkenli gemide en kıçtaki direktir.
NETA Muntazam, düzgün, tertipli veya emniyetli anlamına gelir.
NEVCET Hamak sarılan incelere denir.
OMURGA Bir teknenin postalarının üzerine oturtulup bağlandığı ve baştan kıça kadar devam ettiği ağaç/madeni parçalarıdır. Genellikle küçük teknelerde yekpare olur.
OMUZLUK Teknenin baş ve kıç tarafındaki 45 derecelik açı civarındaki istikamet.
ORSA Yelkenleri elden geldiği kadar rüzgarın estiği tarafa yaklaştırarak seyretmek. (Orsasına seyir)
ORSA YAKASI : Bir yelkenin direk tarafındaki veya rüzgar üstü tarafındaki yakasıdır.
ORSA ALABANDA EĞLENMEK Rüzgarı bordaya alarak, yelkenleri birbirinin aksine alıp tekneyi yolundan alakoyup vakit geçirmektir.
ORSA ALABANDA TRAMOLA Teknenin başını rüzgara alıp bir kuntradan diğer kuntraya geçmektir.
ORSA HALİNDE Bir teknenin mümkün olduğu kadar rüzgarın estiği cihete yakın seyredışı.
ORSA PUPA ÇEMBERİ Bumbanın cundasına yakın ve iki tarafında da mapa bulunan madeni çember.
ORSADA KAZANMAK Bir teknenin orsa seyirinde az düşme yapıp istediği tarafa gidişte kazanması.
ORSAYA KAÇMAK Bir yelkenli teknenin devamlı olarak baş tutamayıp rüzgar üstüne kaçmasıdır.
ÖKSÜZ KEMERE Kemerenin ortadan kesilmiş olarka yanda kalan kısımları.
PALAMAR Gemilerin rıhtıma veya iskeleye bağlanmasında halattan daha kalın yomalara verilen isim.
PALANGA Bir halat ve anaz iki makaradan oluşan kaldırma mekanizması
PALAVRA GÜVERTE Eskiden harp gemilerinde topların bulunduğu güverte
PATALYA 1-3 çifteye kadar kürekli ahşap teknelere harp gemilerinde verilen isim.
PATRİSA Çubukların bağlanması için cundalarından aşağı ve geriye doğru inen ve tekneye bağlanan sabit arma
PİK Giz veya serenlerin üzerine açılmış üç köşe yelken.
PİK YAKASI Bir yan yelkeninin üst ve köşedeki yakasıdır.
PİYAN Bir halatın çımasının açılıp dağılmaması için çomasına ıspavlo veya gırcıla ile yapılan bir çeşit düğüm.
PORTUÇ Alet edevat veya boya gibi sair şeylerin saklanması için kullanılan dolap veya kamara gibi yerler.
POSTA Üzerine kaplama tahtalarının [veya saçların] tespit edildiği ağaç veya maden eğriler [kaburga]
PRUVA Bir teknenin ön tarından ileri istikameti.
PRUVA DİREĞİ Birden çok direkli teknede ba taraftaki ilk direk.
PUNTEL Güvertenin kuvvetlendirilmesi için alttan dikine konan destek veya güverte üzerindeki vardeveların tutmak için güverteye dik olarak konulan demir çubuklar.
PUSLA Rota istikametlerini gösteren, kerteriz alıp mevki konmasına yardım eden mıknatısı veya cayro devvaresi ile çalışan seyir aletidir.
PUSLA KARTI Pusla ibrelerinin üzerine oturtulmuş derece veya kerte taksimatı bulunan daire şeklinde bir karttır.
PUSLA MİHVERİ EKSENİ Pusla kartının merkezinin oturduğu ucu sivri bir iğnedir.
PUSLA TASI Mıknatısı puslalarda pirinç veya bakırdan yapılmış (manyetik etkisi olmaması için) yarım küre biçiminde içi boş bir taktır.
PUTA Koymak, donatmak (puta kürek).
RADANSA Halatların çımalarında kasa yapmakta kullanılan madeni halka biçimindeki malzeme
RANDA YELKENİ Yelkenli bir teknede en geriye açılan yan yelkeni.
RODA Kullanılmamış, açılmamış nebati halat sargısı.
ROTA Geminin üzerinde gittiği çizgi.
RUBA ETMEK Yelkenle rüzgarı başa alarak tekneyi geriletmek
RÜŞVET GÜVERTE Yolcu gemilerinde filikaların üzerine oturtulduğu kalastraların bulunduğu güverte.
RÜZGAR ALTI Rüzgarın estiği yönün aksi.
RÜZGAR YAKASI Bir yelkende rüzgarın estiği taraftaki yaka.
RÜZGARÜSTÜ Rüzgarın estiği yön.
SAFRA Bir teknede denge sağlanması için sintinesine konan ağırlık.
SAĞANAK Rüzgarın eserken birdenbire şiddetli esmesi.
SALMA Bir teknenin rüzgara veya akıntıya bağlı olarak dönmesi
SALMA OMURGA Yelkenli bir teknede içerden indirilip kaldırılan madeni veya ağaç levha.

SALPA Demirin deniz dibinden kurtulması, ağırlığını zincire binmesi.
SANCAK Bayrak veya teknenin sağ yarısı, sağ tarafı
SANCAK ALABANDA Dümenin sancak tarafa doğru en çok basılabilmesi için verilen emir.
SANCAK GÖNDERİ Kıç tarafa güverteden sancak çekmek için dikilmiş gönder.
SARAVELE Yelkenin sarılması için verilen komuta denir.
SAVLO Sancak çekmek için kullanılan 1,5 burgatalık ince halat
SELVİÇE Yelkenli bir gemi armasındaki hareketli halatlar.
SEREN Direkler üzerinde yelken açmak için ve işaret çekmek için yatay olarak bağlanmış gönder.
SEREN YAKASI Yelkenlerin derene bağlı üst kısımları. (matafyon yakası).
SIĞ SU Denizin (genellikle sahil kısmına yakın) herhangi bir kısmında teknelerin seyretmelerine uygun olmayacak şekilde az su bulunan pek derin olmayan yerlere denir.
SİLYON FENERİ Gece ve karanlıkta gemilerin seyir halindeyken pruva ve grandi direkleri cundalarında yaktıkları ufku 20 kertelik bir sahasından berrak havada en az 5 mil den görülebilen ve pruvadaki grandiye nazaran daha aşağıda olan fenerlerdir. (Beyaz renklidirler).
SİNTİNE Bir teknenin su altında kalan ıslak kısmının iç tarafıdır.
SİS İŞARETİ Siste seyir halindeki gemilerin birbirlerine durumlarını belirtmek üzere düdükle verdikleri işaret.
SİS KAMPANASI Demirde veya şamandrada yatan gemilerin siste mevkilerini belirtmek için çaldıkları kampana
SİYA Kürek çekerek tekneyi geriye itmek için verilen komut.
SOĞRA [SOKRA] Armut kaplamada, kısa gelen kaplama tahtalarının uçlarının birleştiği yerdeki çizgi.
SUGA ETMEK Vira edip sıkıştırmak. (Suga kastanyola, suga civata vb).
SU HATTI Teknenin gövdesinde ıslak yüzeyle kuru yüzeyi arasında meydana gelen çizgi.
SÜBYE ARMALI Direklerinde seren yelkenleri olmayıp sadece yan yelkenleri bulunan tekneler.
SÜLYEN Yeni konan yada raspa edildikten sonra temizlenmiş olan çelik veya demir saçlar üzerine koruyucu bir astar olarak sürülen genellikle kırmızı renkteki boya
SÜRME OMURGA Salma omurga da denilebilir. [Ana omurga bedenine açılan bir yarıktan aşağı yukarı hareket ettirilebilen tahta veya madeni levha şeklindeki omurga olup yelkenliteknelerde yelkenle seyir anında devrilmemek veya rüzgar altına düşmemek için kullanılır]
ŞAPKA Direklerin üst uçlarına geçirilmiş yuvarlak tabla
ŞEYTAN ÇARMIHI İki halat arasına ağaç basamaklarla yapılan bordadan sarkıtılan merdiven
TALVEK HATTI Boğazlarda ortadan geçtiği varsayılan hat
TARAK GEMİSİ Limanları ve geçitleri derinleştirmek için kepçeli olarak yapılmış özel gemi
TAVA Borda iskelelerinin altında ve üstünde durulacak yer [Iskele tavası]
TAVLON GÜVERTE Çok güverteli gemilerin üstten itibaren aşağıya doğru beşinci güvertesi.Eski harp gemilerine ait bir güverte katı
TAYFA Ticaret gemilerindeki gemiciler
TENTE Güvertelyi yağmur ve güneşten korumak için güverte üzeriene açılan branda veya başka bir malzememden yapılmış örtü
TENTE OMURGASI Tentenin orta kısmına ve altına konulan ağaç
TERSANE Gemi yapılan fabrika, tezgah veya sanayi merkezi
TİRENTİ Bir halatın çekilen çıması
TIRNAK Demirin kollarının ucundaki tırnak şeklindeki kısım
TOKA ETMEK Bir şeyi yerine kadar kaldırmak [Sancak toka etmek, işaret toka]
TRAMOLA Yelkenle seyirde rüzgarın bir kontradan diğer kontraya önce pruvanın geçmesi ile yapılan dönüş
UÇKURLUK Bir sancağın direk veya rüzgar üstü tarafındaki yakasındaki takviye edilmesi için geçirilen beyaz renkli şerit. Bu taraftaki yakaya uçkurluk yakası ve içinden geçirilen ve iki ucunda da kanca bulunan salvoya da uçkurluk salvosu denir.
USKUNA Pruva direği kabasorta armalı, grandi direği sübye armalı iki direkli yelkenli tekne
USTURMAÇA Bir birinin üzerine veya rıhtıma yanaşan teknelerin bordalarının göçmemesi veya boyalarının bozulmaması için araya koydukları ağaç, lastik, plastik veya halatlardan yapılmış olan, balon, silindir biçimindeki yastık.
VARAGELE İki nokta arasında gerilmiş olan kuvvetlice bir halat üzerinde hareket eden bir makaraya bağlı sepet veya iskemle donanımlı insan ve eşya taşımak için kullanılan donanım.
VARDAVELA Teknelerin küpeştelere ve borda iskelelerinde personelin korunması için dikilmiş bulunan sabit veya yatar kalkar puntellerin üzerine yatay olarak geçirilmiş demir veya ağaç tiriz.
VARDAVELA PUNTELİ Küpeştelere konmuş olan ağaç veya demir sabit veya yatıp kalkan punteller.
VARİL Mancana büyüklüğündeki madeni fıçı
VELEDİBARKA Fırtınalı havalarda pruva ana istrelyası üzerine açılan flok.

VELEİSTRALYE YELKENİ Pruva direğinden sonra gelen direk üzerine açılan yan yelkenin sereni
VELENA Direkler arasındaki istrelyalar üzerine açılan üçgen
şeklindeki yelkenler.
VENTO Bumbaları ve metaforaları bir taraftan diğer tarafa dirisa edebilmek ve sabit tutabilmek
içincundularından alınan halatlar. Bu halatlar gerekirse palangalara da bağlanır.
VİNÇ Gemiye yük alıp vermede kullanılan, ambar ağızlarına yakın olarak konmuş hidrolik - elektirik
veya istimle açılan makineler.
VİRA Vidayı, civatayı, ırgat veya vinci çevirmek sarma yönünde verilen komut.
VİYA Gemiye veya tekneyi istenilen rotaya döndükten sonra, istenilen yöne seyredilmesi için verilen
komut.
VOLTA Bir halatın babaya veya biteye bir kez dolaştırmak
VOLTA ALMAK Halatın veya demir zincirinin birbirine dolaşması
YAKA Yelkenlerin köşelerine ve yakalarına denir.
YAKAMOZ Su içinde ışık biriktirebilen tekhücrelilerin total yansıma halinde ışıldaması
YALPA Teknenin sancaktan iskeleye, iskeleden sancağa dalgaların bordadan alınması ile sallanması
YALPA OMURGASI Teknelerin yalpalamasını azaltmak için karina kısmına
baştan kıça doğru uzunan omurga biçimindeki çıkıntı.
YAN YELKENLER Yarım serenler ve gizler üzerine açılan yelkenler ile flok ve valenalar
YARIMOTURAK Kürek çekerken ayak dayanılan ağaç puntal [yatay]
YASLAMAK Bir teknenin hareket kabiliyetini kaybederek, akıntı veya rüzgar etkisi ile bir rıhtıma veya
başka bir tekne üzerine düşmesi
YEKE Dümen başına takılıp dümenin istenilen tarafa basılması için kullanılan demir veya ağaçtan
yapılmış kol.
YELPAZE Dümenin su içindeki en geniş kısmı
YOMA Genellikle kalın halatlara denir.
YÜRYA Bir palanganın tirentisini veya bir halatın elle çekerken üzerine yatarka mola vermeksizin
çekmek.
ZİNCİR MAKİNASI Zincirlik ile üst güverte arasında zincirin arasından geçtiği madeni boru.
ZİNCİRLİK Teknelerin baş tarafında başaltında demir zincirlerinin muhafaza edildiği yer.
ZIRH GÜVERTE Eski zırhlı harp gemilerinde mermilerin delip geçmesi için konan çelik güverte
ZOKA Uç tarafında sarımsak dilimi biçiminde kurşun bulunan bir çeşit balık iğnesi [olta] [Sayfa Başı](#)